

RystadEnergy

|ENERGY>< insights & analytics |

Сақтау немесе сақтамау - Қазақстан дилеммасы

2024 ж. 15 қараша

Қазақстанның ОПЕК+ шеңберінде мұнай өндіруге арналған квоталарды жақында байқап отырған сақтамауы Альянс мүшелерінің назарын және тіпті сынын тудырды, бұл топтың кейбір мүшелерінің елді «алдамшы» деп атауына әкелді. Бұл жағдай Қазақстан саясаткерлерінің алдында тұрған проблеманың өзектілігін көрсетеді: Қазақстанды ОПЕК+ міндеттемелерін сақтау бойынша сенімсіз серіктес ретінде қабылдау мәселесін шешу. Желтоқсан айының басында өтетін ОПЕК+ 38-ші министрлік кездесуі қарсаңында Қазақстан мұнайды сатудан түсетін табыстарға және өндірудің стратегиялық мақсаттарына тәуелділігін ескере отырып, болашақ ынтымақтастық пен ОПЕК+ стандарттарын сақтауға қатысты өз ұстанымын айқындауға тиіс. Қабылданған шешім Қазақстанның жағдайына және альянстағы беделіне, сондай-ақ кеңірек қамтудағы экономикалық стратегияға әсер етуі мүмкін.

2016 жылы құрылған ОПЕК+ альянсы өндірісті Үйлестірілген қысқарту арқылы әлемдік мұнай нарықтарын тұрақтандыруға бағытталған. Алайда бұл Қазақстан үшін квоталарды сақтауға ұмтылатын, бірақ сонымен бірге экономикалық тұрғыдан өндіру деңгейінің өсуіне байланысты күрделі міндет болып шықты. Мұнай сатудан түскен табысқа байланысты мемлекеттік бюджетпен және іске асыру сатысындағы өршіл ұлттық жобалармен Қазақстан ОПЕК+ шеңберінде өндіруге шектеулерді сақтау кезінде бірегей проблемаларға тап болады.

Мұнай бағасының құлдырауынан кейін құрылған альянс

ОПЕК+ тобы 2016 жылдың соңында құрылған 22 мұнай өндіруші елдің альянсы болып табылады (толығырақ ақпаратты төмендегі ҚОСЫМШАДАН қараңыз). Оған 12 ОПЕК елі (Алжир, Конго (Браззавиль), Экваторлық Гвинея, Габон, Иран, Ирак, Кувейт, Ливия, Нигерия, Сауд Арабиясы, БАӘ және Венесуэла) және ОПЕК-ке кірмейтін 10 ел (Әзірбайжан, Бахрейн, Бруней, Қазақстан, Малайзия, Мексика, Оман, Ресей, Судан және Оңтүстік Судан). Альянс мұнай нарығын тұрақтандыруды жеделдету бойынша бірлескен күш-жігер аясында 2014 жылдан кейін байқалған мұнай бағасының күрт төмендеуі нәтижесінде құрылды. Мұнай бағасы 2014 жылдың екінші тоқсанында барреліне 112 доллардан 2016 жылдың бірінші тоқсанында барреліне 40 доллардан төменге дейін төмендеді, бұл АҚШ-тың жоғары өндірісі мен ОПЕК-тің мұнай өндірісінің тез өсуі жағдайында.

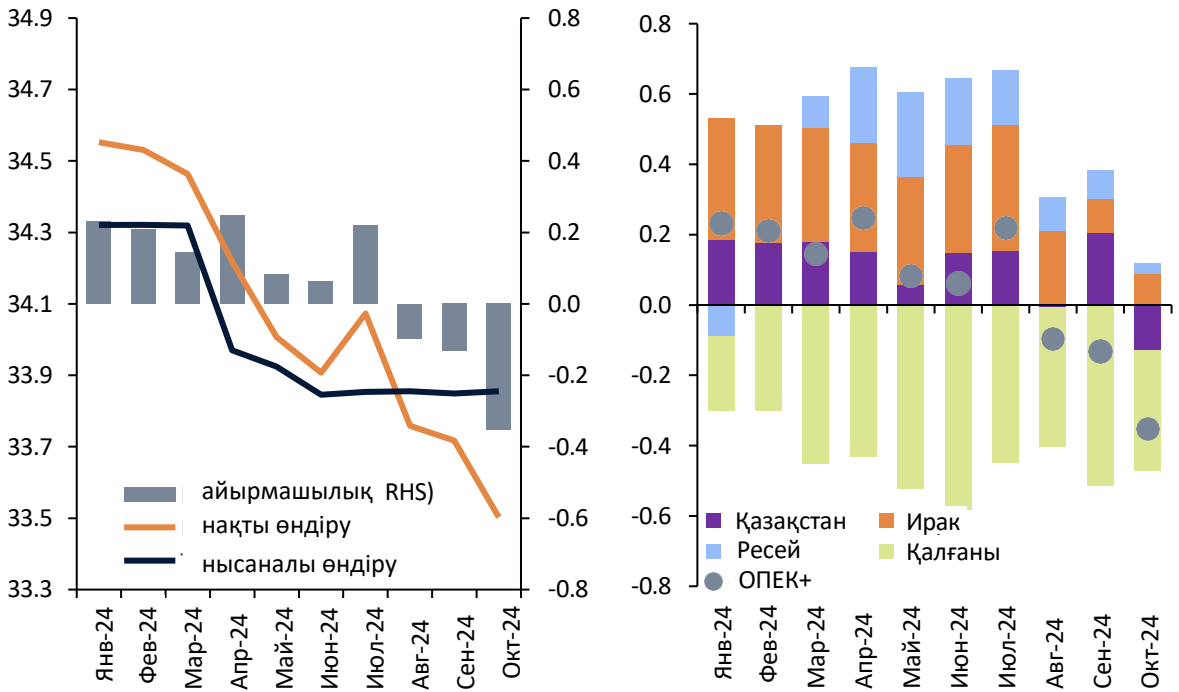
ОПЕК+ 2016 жылдан бастап мұнай нарықтарын тұрақтандырудағы басты рөл үшін төлеуге тура келеді. Альянс 2016 жылы құрылған кезде әлемдік мұнай ұсынысының 51% құрайды, бұл тәулігіне 46,81 миллион баррельді (б/с) құрады. Алайда, мұнай бағасын ұстап тұру үшін өндірістің үнемі қысқаруы топтың нарықтағы үлесін тұрақты түрде төмендетуіне әкелді. Ағымдағы жылғы жағдай бойынша топтың үлесіне әлемдік мұнай өндірудің 43%-дан азы (40,97 млн т/б) тиесілі. ОПЕК+ мұнай өндіру 2016-2024 жылдар аралығында 5,8 млн б/с-қа қысқарғанымен, осы кезеңде топтан тыс мұнай өндіру 9 млн б/с-қа өсті, атап айтқанда, АҚШ-та мұнай өндіру осы кезеңде 7,7 млн б/с-қа өсті: 2016 жылы 12,3 млн т/б-дан, 2024 жылы 20 млн т/б-ға дейін.

Сақтау мен ауызбіршілік ОПЕК+ болашағының кілті болып табылады

Осы жылдың қаңтар айында басталған өндірісті қысқартудың соңғы раунды басталғаннан бері, ол әрбір ОПЕК+ елі үшін жаңартылған мақсатты өндіру деңгейімен бірге жүрді, оның сақталуы күмән тудырды. 2024 жылдың алғашқы төрт айында топ шамамен 210 000 т/б артық өндірді, содан бері жағдай біртіндеп жақсарды және соңғы тау-кен деректері қазан айында топтың тау-кен өндірісі 353 000 т/б нысаналы деңгейге жетпегенін көрсетеді (1-кестені қараңыз).

1-график. ОПЕК+ мәмілесінің сәйкестігі

Тәулігіне миллион баррель

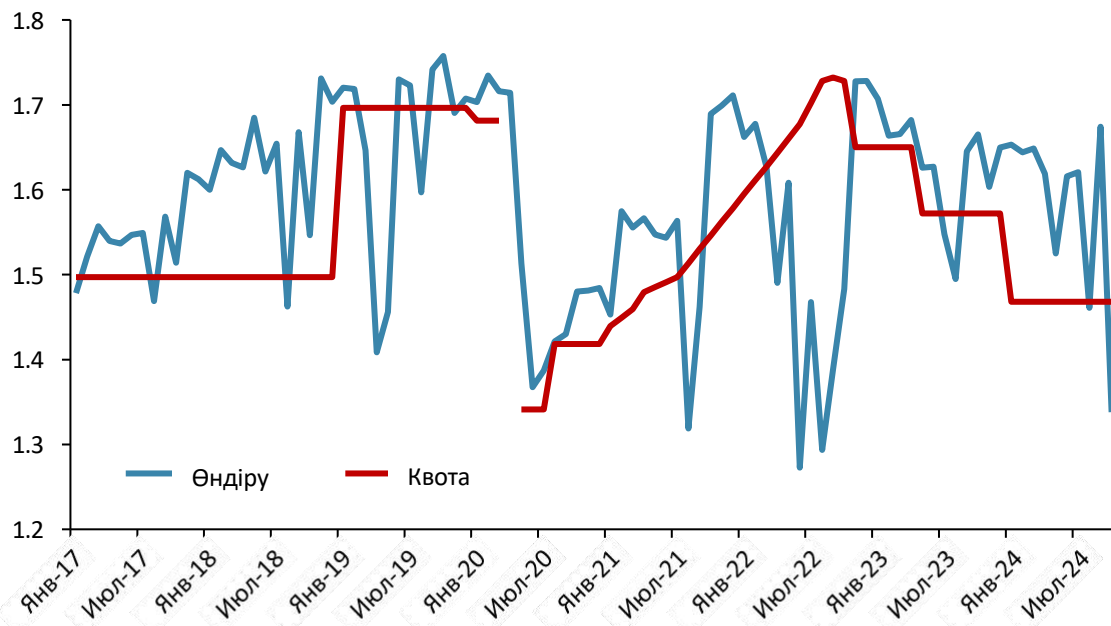

Дереккөз: Rystad Energy зерттеуі мен талдауы

Қазақстанға келетін болсақ, оның квотаны сақтауы альянс пайда болғаннан бері айтарлықтай жеткіліксіз болды. 2017 жылғы қаңтар мен 2024 жылғы қазан аралығында Қазақстан ай сайын орта есеппен 30 000 т/б артық өнім өндірді (2-графикті қараңыз). Артық өндіріс, әсіресе, 2018 жылы (орта есеппен 134 000 т/б) және осы жыл ішінде (қазан айына дейін орта есеппен 139000 т/б) байқалды.

2-график. Қазақстандағы нақты және нысаналы өндіру

Тәулігіне миллион баррель

Дереккөз: Rystad Energy зерттеуі мен талдауы

Қазақстанда (Иракпен бірге) байқалған өндіру квоталарының сақталмауы белгіленген шектен асып кетуді альянстың құрылымдық проблемасы ретінде қарастыратын ОПЕК+әріптестері арасында белгілі бір алаңдаушылық туғызды. Қазақстан 2024 жылғы қаңтардан бастап байқалған артық өндірісті өтеу үшін өндірудің егжей-тегжейлі жоспарын ұсынды, ол осы жылдың тамыз айынан 2025 жылғы қыркүйекке дейін іске асырылуы тиіс. Алайда осы жылдың қыркүйек айындағы тау-кен деректері өтемақы жоспары орындалмағанын көрсетеді, өйткені ел мұнай өндіру белгіленген ОПЕК+ квотадан жоғары.

ОПЕК + альянсында өндірісті қысқартуға мәжбүрлеудің нақты механизмі болмаса да, оның орнына топ (немесе оның жетекшісі Сауд Арабиясы) қолдана алатын екі маңызды құрал бар. Біріншісі - екі айда бір рет өткізілетін бірлескен министрлік мониторинг комитеті (JMMS) және екі жылда бір рет өткізілетін ОПЕК+ министрлік кездесулері сияқты ОПЕК+ шеңберіндегі тұрақты кездесулер механизмдері арқылы әріптестердің қысымы. Екінші құрал, әлдеқайда айқын емес, егер белгіленген квоталарға сәйкес келмесе, баға қақтығысының мүмкіндігі туралы кеңес.

2020 жылдың наурызында топ Бірыңғай өндіру саясаты туралы келісе алмады және 2020 жылдың 21 сәуірінде қысқа, бірақ қарқынды баға соғысының нәтижесінде Brent маркалы мұнай бағасы барреліне 20 доллардан төмендеді, өйткені Сауд Арабиясы бірнеше апта ішінде өндірісті 2 миллион т/б-ға күрт арттырып, 2020 жылдың сәуірінде жетті рекордтық деңгей 11,7 млн БАӘ және Кувейт, сонымен қатар өндірісті сәйкесінше 1 млн және 500 000 б/с арттырды. ОПЕК+ ұжымдық жадында бұл эпизод Сауд Арабиясы мен Парсы шығанағы Араб ынтымақтастық кеңесінің (GCC) басқа елдерінің мұнай нарықтарындағы күшін еске салады.

Қазақстан ОПЕК+ құрамында

Қазақстан ОПЕК+ альянсының 2016 жылғы желтоқсанда құрылған кезінен бастап белсенді мүшесі болып табылады. Бұл топтағы сегізінші ірі мұнай өндіруші, ол ОПЕК+ өндірісінің жалпы көлемінің 3,8% құрайды. Оның үлесі 2016 жылдан бастап өсті, ол жалпы көлемнің тек 3% құрады. Сонымен қатар Қазақстан альянстың сегіз елінің бірі болып табылады, олар ресми түрде ғана емес, сонымен бірге өндірісті өз еркімен қысқартты (соңғы 18 айда екі рет).

2025 жылға арналған өндірудің ресми нысаналы деңгейі (ерікті қысқартуларды есепке алмағанда) 1,628 млн т/б құрайды, бұл 2024 жылға арналған ресми нысаналы деңгейге ұқсас. Әр ел үшін өндірістің нысаналы деңгейін белгілеу процесі ашық болған жоқ және негізінен ішкі талқылаулардың нәтижесі болды. 2025 жылға арналған мақсатты анықтау үшін (осы маусымда) ОПЕК Хатшылығы үш тәуелсіз дереккөзге (Rystad Energy, Platts және Wood Mackenzie) әр елдің өндірістік қуатын бағалау үшін зерттеу жүргізуді тапсырды. Қазақстан сондай-ақ 2023 жылғы мамырдан бастап 78 000 т/б-қа (2025 жылдың соңына дейін ұзартылды) және 2025 жылғы қаңтардан бастап тағы 82 000 т/б-ға өндіруді ерікті түрде қысқартуды енгізді, ол негізінен 2024 жылғы желтоқсанда 2025 жылғы қарашаға дейін біртіндеп қысқартуды бастау жоспарланып отыр (3-графикті қараңыз).

3-график. Қазақстанда өндірудің нысаналы көрсеткіші.
Тәулігіне миллион баррель

Қазақстандық мұнай өндірудің өрлемелі тренді

Қазіргі уақытта ОПЕК+ мұнай өндіруге арналған квоталар өндірудің нақты көлеміне де, алдағы жылдарға жоспарланған көлеміне де сәйкес келмейді. Қазақстанда мұнай және конденсат өндіру өсуде және Ұлттық экономика министрлігі биылғы тамызда ұсынған 2025-2029 жылдарға арналған әлеуметтік-экономикалық даму болжамына сәйкес, өндірістің 2024 жылғы 1,795 млн т/б-дан 2025 жылы 1,944 млн т/б-ға және 2029 жылға қарай 2,096 млн т/б-ға дейін өсуі күтілуде (төмендегі кестені қараңыз). ОПЕК+ квоталарымен салыстыру үшін тек мұнай өндіру маңызды. Осыны ескере отырып, болжамды мұнай өндіру 2024 жылы 1,559 млн т/б, 2025 жылы 1,72 млн т/б дейін өседі және 2029 жылға қарай 1,9 млн т/б деңгейіне жетеді деп күтілуде.

Қазақстанда мұнай өндіру 2024-202G жж.

		болжам	жоспар	жоспар	жоспар	жоспар	жоспар
	Ед. изм.	2024	2025	2026	2027	2028	202G
Мұнай және конденсат өндіру	млн тонна	88,4	97.2	101.5	105.5	103.9	104.8
Конденсат өндіру (Қарашығанақ)	млн тонна	11.8	11.2	11.9	12.1	12.1	9.8
Мұнай өндіру	млн тонна	76,6	86	89.7	93.4	91.8	95,0
Жылына бір күн	саны	366	365	365	365	366	365
Баррелизация коэффициенті	тонна/б	7.3	7.3	7.3	7.3	7.3	7.3
Мұнай және конденсат өндіру	млн б/с	1,763	1.944	2.03	2.11	2.072	2.096

Мұнай өндіру	млн б/с	1,527	1.72	1.793	1.868	1.831	1,900
--------------	---------	-------	------	-------	-------	-------	-------

Дереккөз: ҚР Энергетика министрлігі, ҚР Ұлттық экономика министрлігі, EXia / ENERGY Insights C Analyti

Қазақстан экономикасы негізінен мұнайға тәуелді, ал бюджеттік шығыстар Brent маркалы мұнайдың базалық бағасы барреліне 75 доллар болған кезде өндірудің өсіп келе жатқан көлеміне бағдарланады. Өндірістің қысқаруы және/немесе мұнайдың әлемдік бағасының төмендеуі бюджеттің мұнай емес тапшылығының ұлғаюына, қаржыландыру құнының өсуіне және/немесе әлеуметтік шығындардың қысқаруына әкеледі, мұны ел халқы қолайсыз қабылдауы мүмкін.

Мұнай өндірудің болжамды өсуі үш негізгі жобаға байланысты: болашақ өсу жобасы/Теңізде сағалық қысымды басқару жобасы (ПБР/ПУУД), Қашағанның ресурстық базасында газ өңдеу зауыттарын салу және Қаламқас-теңіз және Хазар кен орындарын игеру. Төменде әр жобаның қысқаша мазмұны берілген.

ПБР/ПУУД «Теңіз». ПБР/ПУУД - бұл жалпы инвестиция көлемі шамамен 46,7 млрд долл. болатын Теңіз мұнай кен орнының ауқымды кеңеюі, оның мақсаты мұнай өндіруді 850 000 т/б дейін жеткізу болып табылады. Қазақстан Республикасының Қаржы министрі Мәди Тақиев 260 000 т/б-да ПБР/ПУУД тек 2025 жылы қосымша \$3 млрд [1,4 трлн теңге] салыққа әкеп соқтыратынын тікелей мәлімдейді¹.

Қашаған газ өңдеу зауыттары. Қашаған кен орнының ресурстық базасында қуаттылығы жылына 1 және 2,5 млрд текше метр екі газ өңдеу зауытын салу жоспарлануда. Екі зауыт қосымша мұнай өндірудің құлпын ашуға арналған, өйткені Қазақстанда ілеспе газды жағуға қатаң тыйым салынады. Қуаттылығы жылына 1 млрд текше метр болатын бірінші зауытты 2026 жылы іске қосу жоспарланып отыр, бұл қосымша 20 000 б/с өндіруге мүмкіндік береді, қуаттылығы жылына 2,5 млрд текше метр болатын екінші зауытты 2028-2029 жылдары іске қосу жоспарланып отыр, бұл өндірісті тағы 50 000 б/с-қа ұлғайтуға мүмкіндік береді. Бұл зауыттарға инвестициялар 3 млрд. долл.-дан 3,5 млрд-қа дейін бағаланады. Осы зауыттардың құрылысында бұрын байқалған кідірістерге қарамастан, UCC Holding (қатарлық инвестор) компаниясын тартқаннан кейін прогресс жеделдетілуі мүмкін, бұл туралы осы жылдың мамыр айында келісімге қол жеткізілді.

Қаламқас-теңіз және Хазар кен орындары. Жоба бойынша мұнай өндірудің басталуы 2028 жылға жоспарланған, ал ең жоғары өндіру 80 000 т/б құрайды, бұл кен орындарын игеруге арналған жетілдірілген модельдік келісімшартқа 2024 жылдың ақпанында қол қойылды және қазіргі уақытта бастапқы кезеңде (FEED) жобалау жүргізілуде. Жоба 6 млрд. долл. тікелей инвестиция тартады деп күтілуде.

¹ Қазақстан бойынша цитата https://interfax.kz/?lang=rusCint_id=22Cnews_id=116546

Бұл жобаларда ҚазМұнайГаз, Қазақстанның ұлттық мұнай компаниясы, сәйкесінше Теңіз, Қашаған және Қаламқас-Хазарда 20%, 16,877% және 50% үлестері бар. Мұндай шектеулі иелену мемлекетке бермейді.

ОПЕК+квоталарына сәйкес өндірісті қысқарту бойынша корпоративтік шешімдер қабылдау мүмкіндігі. Сонымен қатар реттейтін келісімшарттар кен орындарын игеру және пайдалану операторларының қызметі, акционерлерге операциялық шешімдер қабылдауға өкілеттік беріледі (анық).

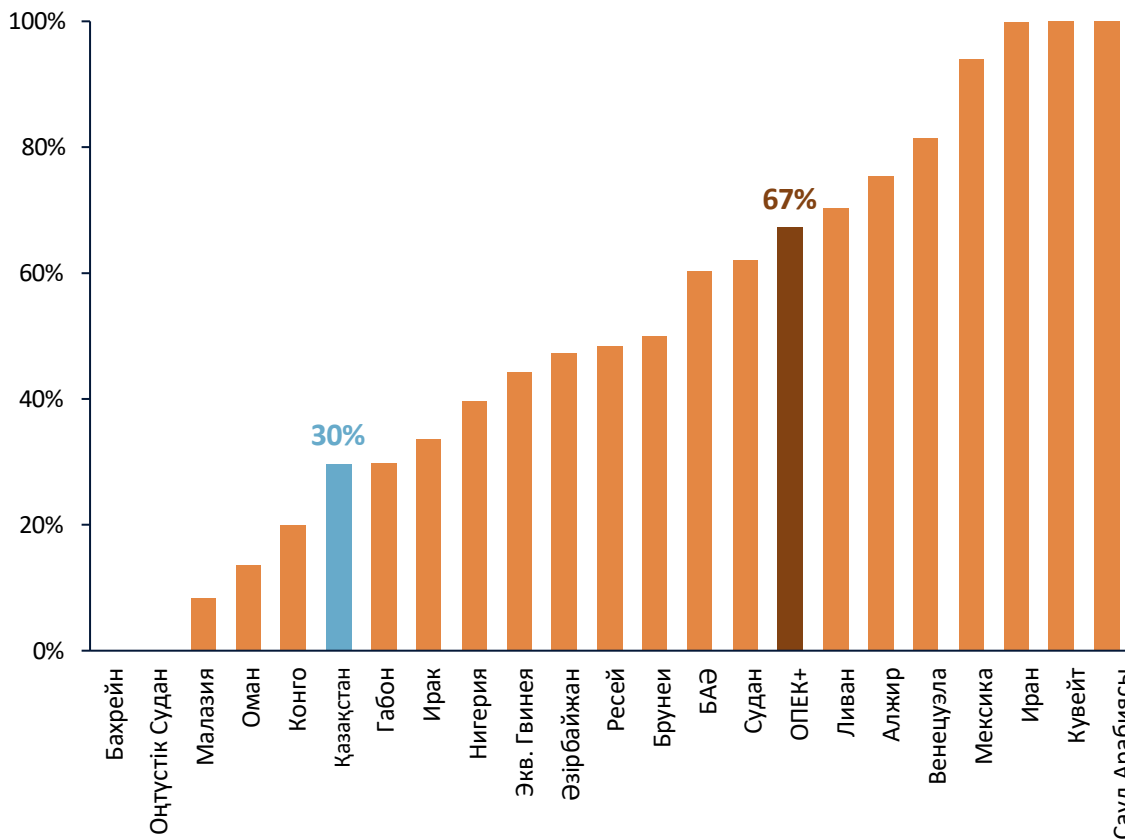
Үкімет үшін дилемма

Қазақстанның алдында ОПЕК+ ерікті квоталарын сақтауды және мұнай өндірудің өсуіне экономикалық тәуелділікті қалай үйлестіру дилеммасы тұр. Бір жағынан, Энергетика министрлігі белгіленген өндіріс деңгейіне оралуды және тіпті жинақталған артық өндірісті өтеуді жоспарлап, квоталарды сақтауға деген міндеттемесін растады. Екінші жағынан, Ұлттық экономика министрлігі мұнай өндіруді ұлғайту болжамдары негізінде мемлекеттік бюджетті құрады. Сонымен қатар мұнай өндірудің өсуімен қатар жүретін табиғи газдың жаңа көлемі жаңа газ-химия жобаларына және халықтың өсіп келе жатқан ішкі сұранысын қанағаттандыруға бөлінген.

Қазақстанның ҚазМұнайГаз арқылы өндіруді тікелей шектеу жөніндегі шектеулі мүмкіндіктерін ескере отырып, оның үлесіне 2024 жылы ұлттық мұнай өндірудің тек 30%-ы ғана тура келеді, үкімет ақыр соңында ОПЕК+квоталарына қатысты өз ұстанымын нақтылауға мәжбүр болады. Ол үшін мұнай-газ саласын реттеушінің мандатын қоса алғанда, көмірсутек секторындағы ішкі экономикалық мақсаттар мен сыртқы саяси міндеттемелер арасындағы теңгерімді табу қажет болады.

Іс жүзінде Қазақстан ОПЕК+ елдерінің қатарына ұлттық мұнай компаниясын өндірудің ең төмен үлесімен кіреді. Орташа алғанда, 2024 жылы ұлттық мұнай компаниялары топтағы жалпы мұнай өндірісінің 67% өндірді (6-графикті қараңыз). Топ жетекшісі Сауд Арабиясы жағдайында бұл үлес 100% құрайды. ОПЕК+ басқа елдерімен салыстырғанда Қазақстанның мұнай өнеркәсібі құрамындағы мұндай елеулі айырмашылық Қазақстанның болашағын топта қарау кезінде ескеру қажет маңызды элемент болып табылады.

4-график. 2024 жылы мұнай өндірудегі ҰНҚ үлесі. Пайыз

Дереккөз: Rystad Energy зерттеуі мен талдауы

ОПЕК+ және Қазақстан-бұдан әрі не болады?

Жоғарыда айтылғандай, 2016 жылы топ құрылғаннан бері ОПЕК+ нарықтық үлеске зиян келтіретін бағаны ұстап тұруға басымдық берді (ОПЕК+ 2021 және 2022 жылдарды қоспағанда, 2020 жылдың мамырында енгізілген және COVID-19 пандемиясымен байланысты өндірісті біртіндеп қысқартуды тоқтатты). Мұндай стратегия қысқа және орта мерзімді кірістерді барынша арттыруға ықпал етеді. Алайда алдағы бірнеше жылда ОПЕК+ үшін басты мәселе-топ 2016 жылдан бері жоғалған нарық үлесін қайтара ала ма, егер солай болса, оған қалай және қашан қол жеткізіледі.

2025-2027 жылдар аралығында ОПЕК+ өндірістік қуаты шамамен өзгеріссіз қалады және шамамен 50 миллион т/б құрайды деп есептеледі, бірақ келесі үш жыл ішінде тек үш ел өз қуатын арттырады: Сауд Арабиясы (800 000 т/б), БАӘ (300 000 т/б) және Қазақстан (150 000 т/б).

ОПЕК+-тің қалған 19 елінде орта мерзімді перспективада өндірістік қуаттылықтар қысқарады. Осылайша, стратегиялық тұрғыдан алғанда, алдағы бірнеше жылда нарық үлесін қалпына келтіру осы 19 ел үшін онша маңызды емес, өйткені оларда қосымша қуат болмайды.

Бірақ Сауд Арабиясы, БАӘ және Қазақстан үшін алдағы бірнеше жылда өндірістік қуаттылықтардың ұлғаюы, егер бұл жаңа қуаттар қашан, тіпті қашан пайдаланылатыны туралы іргелі мәселені ашады. Қазақстан үшін ұлттық мұнай компаниясын өндірудің төмен үлесіне байланысты міндет одан да күрделі, бұл мұнай секторына жеке инвестициялар тартудың шұғыл қажеттілігін білдіреді.

ОПЕК+ болашағын біртұтас топ ретінде талқылау, көбінесе, нарықтың орта мерзімді іргелі көрсеткіштеріне байланысты. Сұранысқа келетін болсақ, алдағы бірнеше жылда энергетикалық ауысу кезінде мұнайға сұраныстың өсуінің баяулауы күтілсе де, сұраныстың төмендеуі қарқыны әлі де белгісіз. Rystad Energy сценарийлеріне сәйкес, 2030 жылға қарай мұнайға деген сұраныс өте жылдам ауысу сценарийінде 100 миллион т/б-ға дейін төмендеуі мүмкін немесе өте баяу ауысу сценарийінде 113 миллион т/б-ға дейін өсуі мүмкін (биыл сұраныс 104 миллион б/с-қа бағаланады). ОПЕК+-ке кірмейтін елдердің мұнай ұсынысының болашағы алдағы бірнеше жылда біршама белгісіз және өсу тез баяулайды және 2030 жылға қарай 52 миллион т/б жетеді деп күтілуде, бұл 2024 жылғы 47 миллион б/с-тан аз.

Басқаша айтқанда, энергияның баяу ауысу сценарийінде, алдағы бірнеше жылда мұнайға деген сұраныс тұрақты болып қалғанда, ОПЕК+ нарық үлесін үйлестірілген түрде қайтара алады. Бірақ энергетикалық ауысу тез жүріп жатқан әлемде ОПЕК + нарықтағы үлесін қайтара алмайды және бағаны ұстап тұру үшін өндірісті қысқартуды жалғастыруға мәжбүр болады.

Қазақстан үшін, атап айтқанда, бұл ОПЕК+ мүшелігінің орта мерзімді перспективадағы құндылығы туралы мәселені ашады. Ойын теориясы картельдің бірлігі өсіп келе жатқан нарықта күштірек екенін көрсетеді. Алайда, мұнайға деген сұраныстың өсуі баяулап, алдағы жылдары төмендей бастағанда, картельдің бір бөлігі болып қалуға ынталандыру уақыт өте келе азаяды, өйткені квоталарды сақтамау және өндірісті ұлғайту ынталандырулары күшейе түседі.

Мұның бәрі маңызды орта мерзімді мәселелер. Жақын болашақта ОПЕК+ энергетика министрлері 2024 жылдың 1 желтоқсанында жиналатын ОПЕК+ 38-ші министрлік кездесуі маңызды оқиға болып табылады. Талқылауға үш негізгі тақырып шығарылады деп күтілуде.

Олардың біріншісі - биыл Ирак пен Қазақстан тарапынан байқалған квоталарды сақтаудың төмен деңгейі. Бұл елдер ерікті қысқартуларға қол жеткізу және бұрын артық өндірісті өтеу механизмін жүзеге асыру үшін әріптестерінің қатты қысымына тап болады деп күтілуде. Екінші тақырып 2024 жылғы маусымда өткен министрлер кездесуінде келісілген келесі жылға арналған елдер деңгейіндегі өндірістің нысаналы көрсеткіштерін растау болады. Ақырында, Министрлер келесі жылы ерікті мұнай квоталарын жою (немесе жалғастыру) жоспарын талқылайды. Мұнай нарығының сарапшылары арасында ерікті қысқартулардың жойылуы келесі жылы нарықтың айтарлықтай профицитіне әкеліп соқтырады, бұл бағаның барреліне 60 доллардан төмендеуіне әкеледі деген пікір кең таралған.

ОПЕК+ тобы 2016 жылдың соңында құрылған 22 мұнай өндіруші елдің альянсы болып табылады. Оған кіреді 12 ОПЕК елдері (Алжир, Конго-Браззавиль, Экваторлық Гвинея, Габон, Иран, Ирак, Кувейт, Ливия, Нигерия, Сауд Арабиясы, БАӘ және Венесуэла) және ОПЕК-ке кірмейтін 10 ел (Әзірбайжан, Бахрейн, Бруней, Қазақстан, Малайзия, Мексика, Оман, Ресей, Судан және Оңтүстік Судан). Альянс мұнай нарығын тұрақтандыруды жеделдету бойынша бірлескен күш-жігер аясында 2014 жылдан кейін байқалған мұнай бағасының күрт төмендеуі нәтижесінде құрылды. Мұнай бағасы 2014 жылдың екінші тоқсанында барреліне 112 доллардан 2016 жылдың бірінші тоқсанында барреліне 40 доллардан төменге дейін төмендеді бұл АҚШ тың жоғары өндірісі мен ОПЕК мұнай өндірісінің жылдам өсуі аясында.

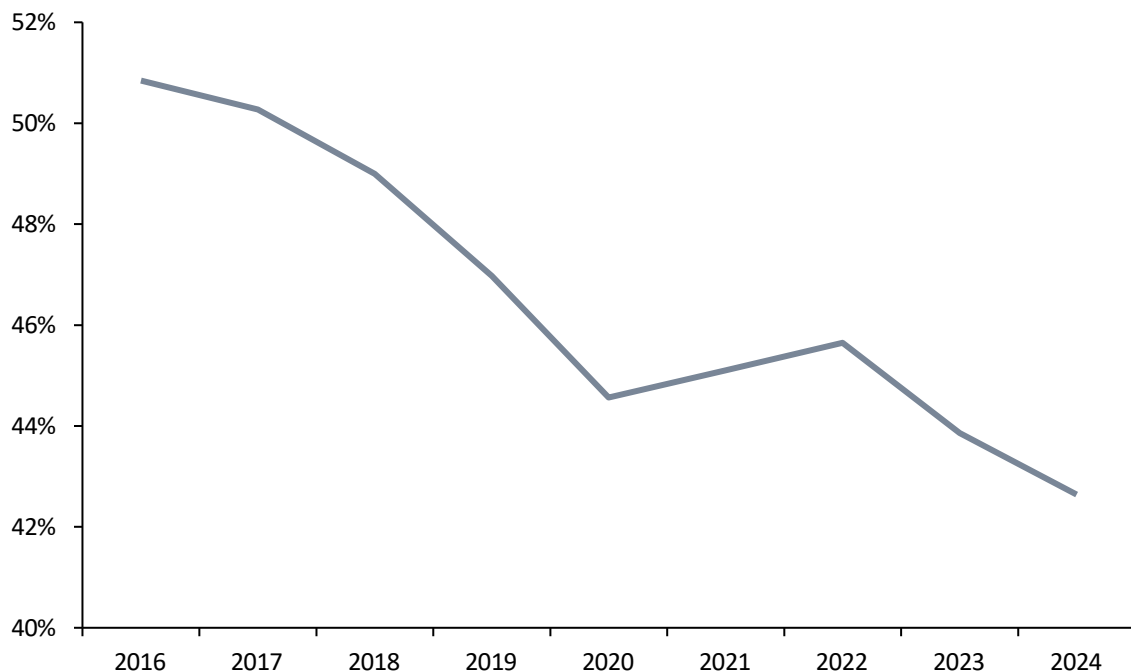
Содан бері ОПЕК+ белсенді нарықты басқару мұнай бағасының қалпына келуіне ықпал етті, бұл 2017 және 2019 жылдар аралығында барреліне орта есеппен 63 долларды құрады. Мұнай бағасының өсуі, өз кезегінде, 2016 жылы 343 миллиард доллардан 2019 жылы 413 миллиард долларға дейін өскен бүкіл әлем бойынша мұнай өндіруге инвестициялардың өте қажет жандануына әкелді.

2020 жылдың басында өрбіген COVID-19 пандемиясы және оның мұнай сұранысына ауқымды әсері альянсты күш сынағына ұшыратты. Қысқа баға соғысын тудырған топ ішіндегі бірнеше апталық келіспеушіліктерден кейін альянс өндірісті шамамен 10 миллион т/б-ға қысқартуға келісті. Мұнай саласында ОПЕК+ пандемия кезінде мұнай нарығын теңестіру үшін атқарған шешуші рөлі кеңінен танылды.

Алайда ОПЕК+ 2016 жылдан бастап мұнай нарықтарын тұрақтандырудағы басты рөл үшін төлеуге тура келеді. Альянс 2016 жылы құрылған кезде әлемдік мұнай ұсынысының 51% құрайды (46,81 млн т/б). Алайда мұнай бағасын ұстап тұру үшін өндірістің үнемі төмендеуі топтың нарықтағы үлесін үнемі төмендетіп отыруына әкелді (1-графикті қараңыз). Ағымдағы жылғы жағдай бойынша топтың үлесіне әлемдік мұнай өндірісінің 43%-дан азы (40,97 млн т/б) тиесілі. ОПЕК+ мұнай өндірісі 2016-2024 жылдар аралығында 5,8 миллион т/б-ға қысқарғанымен, осы кезеңде топтан тыс мұнай өндіру 9 миллион т/б-ға өсті (2-графикті қараңыз). Атап айтқанда, осы кезеңде АҚШ-та мұнай өндіру 7,7 млн т/б-ға өсті: 2016 жылғы 12,3 млн т/б-дан 2024 жылы 20 млн т/б-ға дейін.

5-график. Мұнайдың әлемдік ұсынысындағы ОПЕК + үлесі

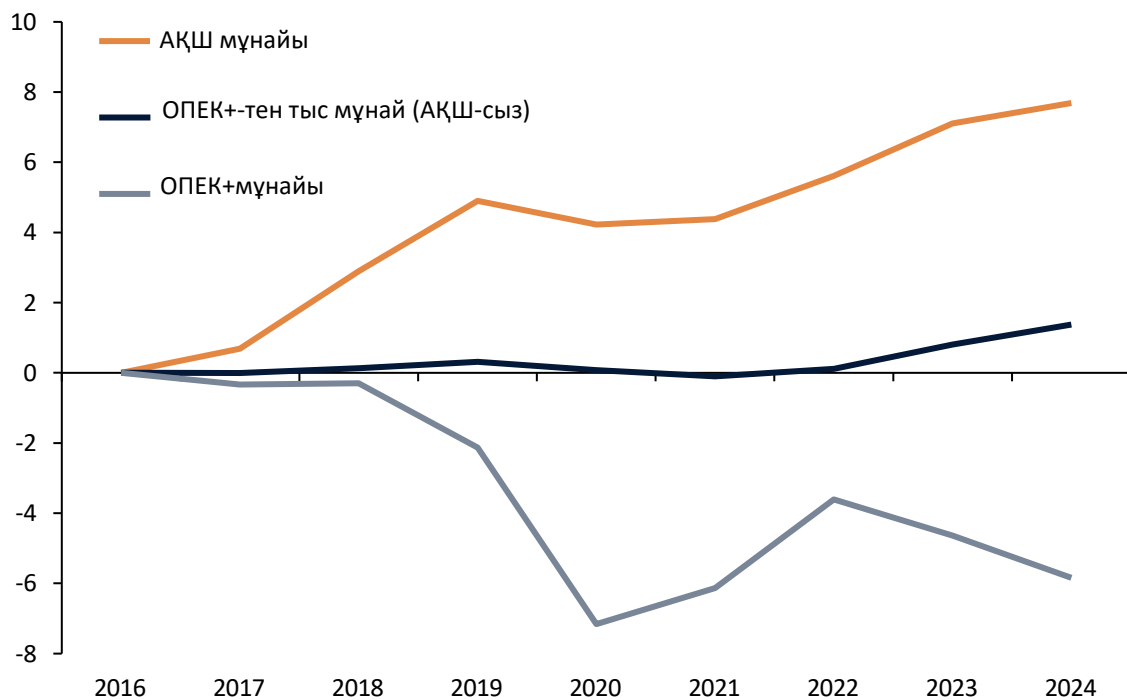
Пайыз

Дереккөз: Rystad Energy зерттеуі мен талдауы

6-график. 2016 жылдан бастап ұсыныстарда өзгерістер

Тәулігіне миллион баррель

Дереккөз: Rystad Energy зерттеуі мен талдауы

Rystad Energy туралы ақпарат

Rystad Energy AS 2004 жылы Норвегияның Осло қаласында құрылған, Энергетикалық зерттеулер мен бизнес-аналитика саласындағы жетекші тәуелсіз компания болып табылады. Компанияны Яранд Рестада құрды. Соңғы 20 жылда компания 35 елде кеңселері мен Лондон, Хьюстон, Сингапур және Дубайда аймақтық орталықтары бар жаһандық деңгейге көтерілді. Rystad Energy-де 900-ге жуық маман жұмыс істейді, оның ішінде аналитиктер, кеңесшілер және 40-тан астам ұлттың атынан шыққан IT мамандары бар; компания толығымен өз қызметкерлеріне тиесілі.

Rystad Energy бүкіл әлем бойынша 500-ден астам тұтынушыларға, соның ішінде ірі және тәуелсіз мұнай-газ компанияларына, инвестициялық банктерге, жеке инвесторларға және мемлекеттік ұйымдарға аналитикалық деректер мен консалтингтік қызметтерді ұсынады. Компания мұнай-газ секторында 800-ден астам клиент үшін 3500-ден астам жобаны орындады. ОПЕК үшін ресми қайталама деректер провайдері ретінде Rystad Energy ОПЕК+ өндіру квоталарын қолдауда шешуші рөл атқарады. Компанияны ХЭА және Wall Street Journal және Bloomberg сияқты жетекші іскерлік басылымдар үнемі атап өтеді.

ENERGY Insights & Analytics туралы ақпарат

«ЭНЕРГИЯ» аналитикалық орталығы» ЖШС (ENERGY Insight & Analytics) KAZENERGY қауымдастығы мен AppStream IT-компаниясының бірлескен кәсіпорны болып табылады. Компания шешім қабылдаушыларға нарықтың жетекші ойыншылары туралы егжей-тегжейлі ақпаратпен неғұрлым маңызды салалық көрсеткіштерді талдауға және болжауға мүмкіндік бере отырып, Қазақстанның мұнай, газ және электр энергетикасы салалары үшін деректердің, аналитикалық ақпараттың және ұсынымдардың басым көзі болуға ұмтылады. Energy Insight & Analytics қызметі дәйекті кезеңдері бар аналитиканың бүкіл циклін қамтиды: сипаттамалық, диагностикалық, болжамдық және ұйғарушы аналитика.

Energy Insight & Analytics-тің негізгі құралы мен өнімі - бұл өзіндік бағдарламалық жасақтамасы - ашық бастапқы бағдарламалық жасақтама ретінде бағдарламалық жасақтама ретінде пайдаланудың нақты жағдайлары үшін деректерді анықтауға, оқшаулауға, пішімдеуге және тиімді ұсынуға арналған EXia аналитикалық платформасы.

Authors

Хорхе Леон

Rystad Energy Аға Вице-Президенті,
Геосаяси Талдау басшысы

Jorge.leon@rystadenergy.com

Əлихан Байдүсенов

EXia Аға Серіктесі

a.baidussenov@exia.kz

Артем Стопневич

Rystad Energy Каспий өңірінің
Орталық Азия басшысы

artem.stopnevich@rystadenergy.com

Денис Корсунов

EXia Серіктесі

d.korsunov@exia.kz

Disclaimer

This document has been prepared by Rystad Energy and ENERGY Insights & Analytics (The Companies). The document is not intended to be used on a stand-alone basis but in combination with other material or in discussions. The document is subject to revisions. The Companies are not responsible for actions taken based on information in this document. The information contained in this document is based on the Companies' global energy databases and tools, public information, industry reports, and other general research and knowledge held by the Companies. The Companies do not warrant, either expressly or implied, the accuracy, completeness or timeliness of the information contained in this report. The document is subject to revisions. The Companies disclaim any responsibility for content error. The Companies are not responsible for any actions taken by the "Recipient" or any third-party based on information contained in this document.

This report may contain "forward-looking information", including "future oriented financial information" and "financial outlook", under applicable securities laws (collectively referred to herein as forward-looking statements). Forward-looking statements include, but are not limited to, (i) projected financial performance of the Recipient or other organizations; (ii) the expected development of the Recipient's or other organizations' business, projects and joint ventures; (iii) execution of the Recipient's or other organizations' vision and growth strategy, including future M&A activity and global growth; (iv) sources and availability of third-party financing for the Recipient's or other organizations' projects; (v) completion of the Recipient's or other organizations' projects that are currently underway, under development or otherwise under consideration; (vi) renewal of the Recipient's or other organizations' current customer, supplier and other material agreements; and (vii) future liquidity, working capital, and capital requirements. Forward-looking statements are provided to allow stakeholders the opportunity to understand the Companies' beliefs and opinions in respect of the future so that they may use such beliefs and opinions as a factor in their assessment, e.g. when evaluating an investment.

These statements are not guarantees of future performance and undue reliance should not be placed on them. Such forward-looking statements necessarily involve known and unknown risks and uncertainties, which may cause actual performance and financial results in future periods to differ materially from any projections of future performance or result expressed or implied by such forward-looking statements. All forward-looking statements are subject to a number of uncertainties, risks and other sources of influence, many of which are outside the control of the Companies and cannot be predicted with any degree of accuracy. In light of the significant uncertainties inherent in such forward-looking statements made in this presentation, the inclusion of such statements should not be regarded as a representation by the Companies or any other person that the forward-looking statements will be achieved.

The Companies undertake no obligation to update forward-looking statements if circumstances change, except as required by applicable securities laws. The reader is cautioned not to place undue reliance on forward-looking statements.

Under no circumstances shall the Companies, or their affiliates, be liable for any indirect, incidental, consequential, special or exemplary damages arising out of or in connection with access to the information contained in this presentation, whether or not the damages were foreseeable and whether or not the Companies were advised of the possibility of such damages.